

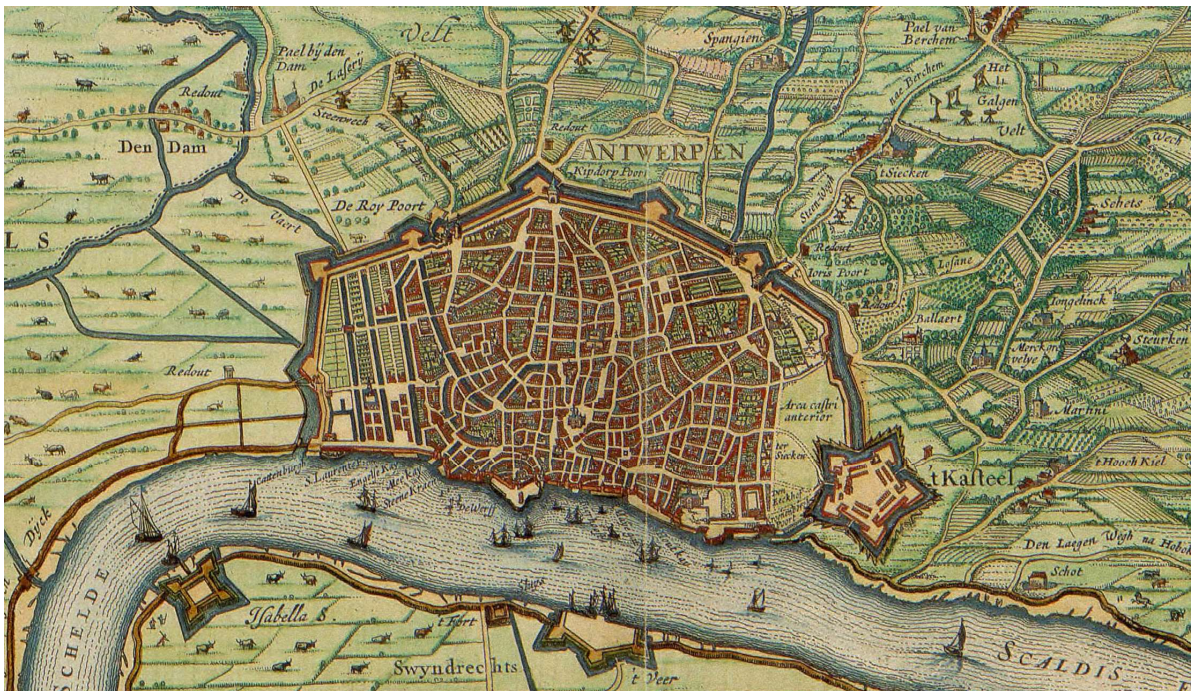

LAReS

Lowlands
Archaeological
Research
Service

Antwerpen Londenstraat (project Cadix B6). Programma van Maatregelen

E.N.A. Heirbaut
V. Van Kersen

Colofon

Titel: Antwerpen Londenstraat (project Cadix B6). Archeologienota.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Veerle Van Kersen

Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 428

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: maart 2021

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Visscher (1624)

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel II. Programma van Maatregelen

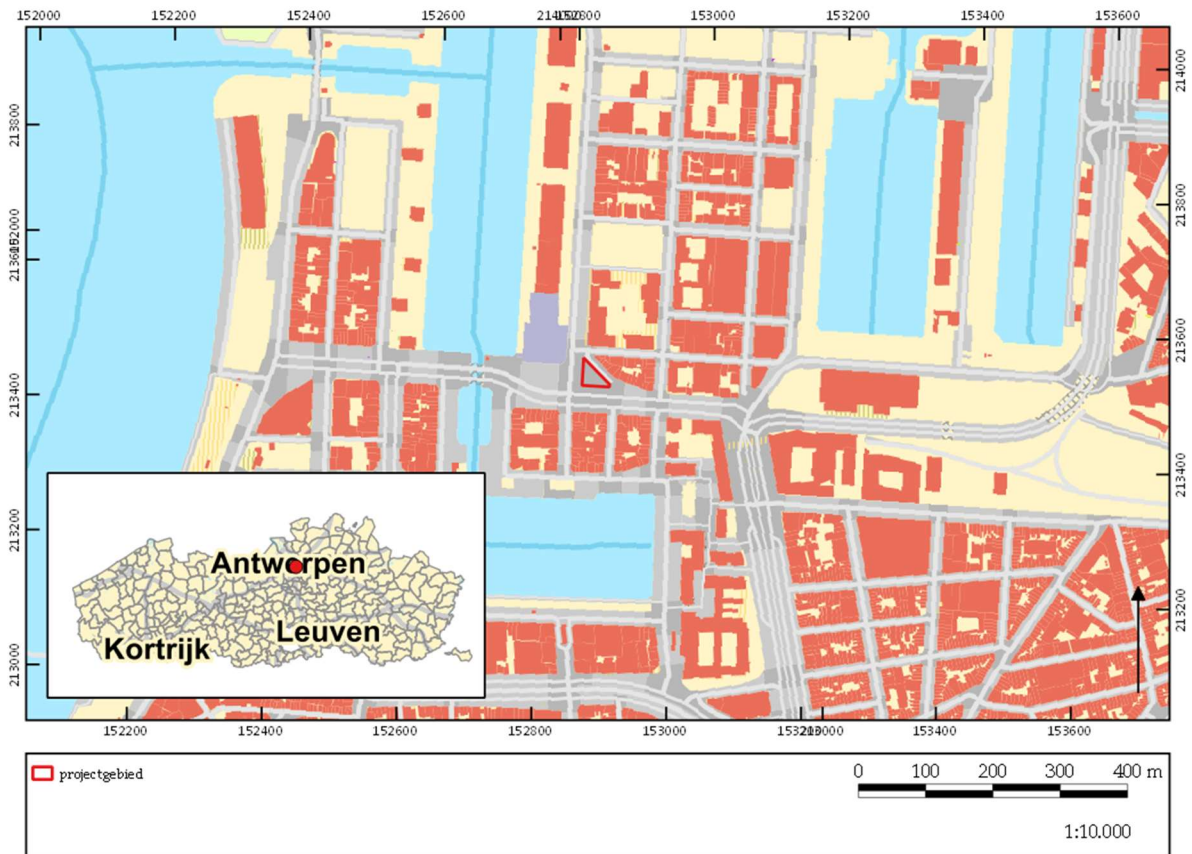
Inhoudsopgave

1 INLEIDING	4
1.1 RANDVOORWAARDEN	4
1.2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
3 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	6
3.1 IMPACT VAN DE WERKEN	6
3.2 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL	6
3.3 AANBEVELINGEN	7
LIJST VAN FIGUREN	8

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen op de hoek van de Londenstraat en de Kattendijkdok-Oostkaai op het Eilandje in Antwerpen (provincie Antwerpen). Het terrein situeert zich gedeeltelijk binnen een archeologische zone, namelijk de historische stadskern van Antwerpen. Het heeft een totale oppervlakte van ca. 917 m².

De opdrachtgever plant een nieuw bouwblok met inrichting van wooneenheden, handels- en kantoorruimten en een ondergrondse parking (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

1.1 Randvoorwaarden

Er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

1.2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Antwerpen Londenstraat (project Cadix B6)
Ligging	Hoek Londenstraat en de Kattendijkdok-Oostkaai
Kadastrale gegevens	Antwerpen, 7 ^e afdeling, sectie G (zonder perceelnummer)
Bounding Box	X Y
	148023.360154 211603.662502
	155767.869966 215731.162506
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2021C179
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Veerle Van Kersen, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Termijn	maart 2021
Geplande ingreep	Optrekken bouwblok met inrichting van wooneenheden, handels- en kantoorruimten met ondergrondse parking.
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 917 m ²
Totaal oppervlakte geplande werken	ca. 917 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 300 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek, vrijgave

3 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

3.1 Impact van de werken

Het plangebied is gedeeltelijk binnen een archeologische zone gesitueerd, namelijk de historische stadskern van Antwerpen. Op basis van enkele vooronderzoeken en opgravingen kon achterhaald worden dat deze stadskern al sinds het neolithicum bewoond wordt. De historische kaarten tonen dat het plangebied in de laatste vijf eeuwen niet bebouwd was. In de 19^e en 20^e eeuw bevond zich ter hoogte van het projectgebied een draaicirkel van een spoorweg.

De opdrachtgever plant eerst een ondergrondse parking aan te leggen die het volledige plangebied inneemt, en tot een diepte van ca. 8.5 m -mv wordt aangelegd. Na het aanleggen van de ondergrondse parking wordt er een bouwblok opgetrokken van zeven verdiepingen, die wooneenheden, handelsruimten en kantoren omvat. Het bouwblok komt bovenop de ondergrondse parking te staan.

De impact van de geplande werken is bijgevolg erg groot.

3.2 Kennisvermeerderingspotentieel

Er zijn voldoende argumenten om te stellen dat het plangebied zich in een archeologisch weinig interessante zone bevindt. Hoewel er nog niet veel ingrepen in de bodem gebeurden op dit terrein, is het archeologische potentieel laag. In theorie zouden er pre- en protohistorische resten kunnen aangetroffen worden, maar de kans hierop is zeer klein. Door de moerassige ondergrond lijkt het onwaarschijnlijk dat dit gebied bewoond was. Ook in de middeleeuwen en nieuwe tijd stonden er waarschijnlijk geen structuren in dit gebied. Voor de periodes hierna kennen we enkel het 18^e-eeuwse kroonwerk als noemenswaardig bouwwerk. Gezien dit opgebouwd was uit aarde en later genivelleerd werd, wordt niet verwacht dat een opgraving hiervan tot kenniswinst zou leiden.

Het is daarnaast onbekend in welke mate het projectgebied is opgehoogd voor de aanleg van de haveninfrastructuur. Afgaand op onderzoek van nabij liggende percelen kan dit gaan van twee tot zes meter puin, met mogelijk hieronder nog enkele meters van verstoorde of zwak gestructureerde zand- en veenlagen. Bovendien is het oppervlakte van het terrein met ca. 917 m² vrij beperkt; terreinen die aangrenzend zijn, zijn al diepgaand afgegraven in functie van recente bouwprojecten zoals het project recht tegenover de straat. Eventuele vondsten zouden dus weinig bijdragen tot onze kennis van het gebied als geheel.

Het potentieel op kennisvermeerdering is bijgevolg laag.

3.3 Aanbevelingen

Vanuit de bureaustudie kan geconcludeerd worden dat er voor dit terrein geen sprake is van een potentie op het aantreffen van archeologische resten en sporen. Er bestaat een grote kans dat het 18^e-eeuwse kroonwerk en de 19^e-eeuwse havenwerken het bodemarchief en de eventuele aanwezige archeologische resten hebben verstoord.

Bijgevolg is vervolgonderzoek in de vorm van een vooronderzoek met ingreep in de bodem niet te rechtvaardigen vanuit een kosten-batenanalyse: de kosten die hiermee gepaard gaan zijn niet in verhouding tot wat dit onderzoek zou kunnen opleveren. Er wordt daarom ook geadviseerd het plangebied vrij te geven voor de geplande werken. Er is geen programma van maatregelen opgesteld.

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding
2021C179	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	1:10.000	1:10.000